

Knjiga je sa naučne strane dobra. Kritično i savjesno upotrebljena je literatura, a isto tako i izvori. Upozorićemo samo na jednu omašku, koja se često može da potkrade i koja se nalazi kod onih pisaca, koji se služe mletačkim izvorima. Na str. 124 kaže pisac: „Na čelu poslanstva u Veneciju bio je fra Petar Kačić sa još sedmoricom poslanika, što vidimo iz pisma dužda Franje Molina od 8 februara 1646 g., kojim dužd potvrđuje primitak ugovora o slobodnoj predaji u podaništvo republike Sv. Marka“. Ravlić je uzeo, kao i svi raniji pisci (Lulić str. 47), da je ta dukala doista izdana 1646, 8 februara. I doista dukala je datirana „die 8 februarii, indictione 15. 1646“. Ali pošto je ovo dukala, a dukale su sve datirane „more veneto“, počinje godina 1646 ne 1. januara, nego 1 marta i ne traje do 31 decembra 1646, nego do kraja februara 1647. To se vidi odmah i iz indikcije, jer je i XV indikcija bila 1647 godine. Prema tome su delegati makarskog primorja došli u Veneciju ne početkom 1646 godine, nego početkom 1647 godine, a spomenuta je dukala izdana, po našem kalendaru 8 februara 1647. Uslijed ovoga treba promijeniti i red događaja, kako su jedan za drugim slijedili.

Ravličeva knjiga „Makarska i njeno Primorje“, ispunila je jednu veliku prazninu, a po svojoj ozbiljnosti može da služi za primjer kako treba da se pristupi pisanju monografija naših primorskih mjesta.

Grga Novak

B. H. Sumner, *Russia and the Balkans (1870—1880)*. Oxford 1937, 8°, 724.

У прошлој књизи овог часописа приказали смо прву свеску опсежног дела америчког историчара Давида Хариса о Балканској кризи од 1875 до 1878. Дело енглеског историчара Сомнера које данас имамо да прикажемо, бави се више или мање истим предметом. Он не почиње с 1875, као Харис, него мало из даље, с 1870, и не завршава с 1878, него с 1880. Али главна разлика између њега и Хариса јесте ова. Харис проучава игру свих сила, и великих и малих, које су у Балканској кризи биле уплетене. Сомнер се ограничава на једину Русију. Као и Харис, тако се и Сомнер одликује детаљним исцрпљивањем грађе, — и у том погледу иде још даље од Хариса, јер је, захваљујући своме знању словенских језика, које је Харису недостајало, био у стању користити се у пуној мери руским и српским публикацијама.

Сомнер је своју расправу бесумње замислио као расправу из дипломатске историје. Али, усредсређујући сву пажњу на Русију, он је њену спољашњу политику могао више довести у везу с њеном унутрашњом политиком, него што се то обично чини у расправама из дипломатске историје. Ово је било тим умесније што је баш у овом периоду који је Сомнер проучавао, држање руске дипломатије умногоме зависило од унутрашње политичке ситуације. Довољно је поменути Панслависте, који су представљали један идеолошки покрет као од прилике наша Омладина, и који су захтевали од владе да се у спо-